

neplýtvat energiemi

Pokud se pro myčku rozhodnete, měl by vás v první řadě zajímat energetický štítek. Myčka třídy A spotřebuje o 25 procent energie méně než přístroj třídy C.

Velikost myčky by měla být přizpůsobena vaší potřebě. Pro dvojici stačí široká 45 centimetrů, která pojme osm nebo devět sad nádobí. Větší myčky na 12 nebo 14 sad jsou však efektivnější, protože umyjí větší množství nádobí najednou.

Vzhledem k tomu, že 80 procent spotřeby elektrické energie je zapotřebí k ohřevu vody, je důležité vybrat si přístroj, který šetří

Rada MF DNES

Najděte si úspornější spotřebiče

Databázi energeticky nejúspornějších spotřebičů, které jsou v prodeji v České republice, a řadu informací o úsporách energie najdete na internetových stránkách www.uspornespotrebice.cz.

Tipy na úspory energie v domácnosti najdete i na stránkách RWE www.setrimenergii.cz.

důležitá je spíš obsluha," říká Krivošík. „A stačí jen trochu počítat. Když potřebujete hrnek kávy a uvaříte celou litrovou konvici, tak spotřebujete pětkrát více energie, než kdybyste si uvařili jen dvě deci vody.“ Důležitější jsou tedy určité návyky, které je dobré si osvojit (viz *Praktický rádce*).

Podstatný rozdíl je však u elektrických sporáků. Nové typy spoří proti starším typům 20 až 30 % energie. Nejmodernější sporáky se sklokeramickými plotýnkami a s mikropočítačem mají při ceně 30 tisíc korun spotřebu energie jen 30 % spotřeby běžného sporáku.

Ještě úspornější jsou indukční sporáky, spotřebovávají o 40 % energie méně než sklokeramické desky a o 60 % méně než litinové plotýnky. Jsou však hodně drahé a návratnost investice není jistá. Záleží na tom, jak moc se v rodině vaří.

Zpracováno s využitím informací SEVEN, ČEZ, PRE a www.uspornespotrebice.cz

Lednice třídy B za svou životnost 12 let spotřebuje oproti lednici třídy A++ o 2,2 MWh elektřiny víc a připraví vás o 7 500 korun.

s vodou. Ty nejmodernější mají spotřebu vody 12 litrů na jeden cyklus.

Indukční sporáky jsou nejúspornější

Vařit na na elektrice, nebo na plynu? Podle Juraje Krivošíka rozdíl ve spotřebě energie není tak velký, že by se kvůli němu měl měnit sporák, který vyhovuje. „V principu jde o stokeruny ročně, takže bych vybrat neviděl jako primární věc,

Vaše tipy a náměty posílejte na adresu zelenyzivot@mfdnes.cz

V porovnání s ručním mytím nádobí pod tekoucí vodou myčka spotřebuje až o 60 procent méně vody. I energie na ohřev vody potřebuje až o 35 až 60 procent méně. Také ze srovnání s mytím v napuštěném dřezu vychází myčka vítězně, třebaže rozdíl už není tak výrazný.

Pro váš rozpočet už myčka takovým vítězem není, investice se vrátí nejdříve po deseti letech. „Kupovat myčku nádobí jen kvůli úspoře energie se určitě nevyplatí,“ říká Juraj Krivošík. „Zde je možná nejčtenější úspora čas. U dřezu strávíte za rok čtrnáct dnů.“

Tipy, jak snížit účet za vodu

Vodou plýtváme v domácnosti víc než elektrickým proudem. Průměrná roční spotřeba v běžné domácnosti je 200 000 litrů. Při dobrém hospodaření s vodou je možné uspořit až 40 procent a přitom ještě ulehčit rodinnému rozpočtu až o 2 460 korun ročně.

Spotřeba vody podle účelu použití

WC	32 %
koupání	29 %
praní prádla	11 %
mytí nádobí	7 %
vaření a pití	4 %
mytí v umyvadle	7 %
ostatní (úklid, zahrada)	10 %

Vodou můžete šetřit

Na WC: Až 60 procent vody na splachování záchodu ušetří zařízení nazývané Skrblik, které umožňuje regulaci průtoku vody a zlepšuje těsnění uzávěru vody ve WC. Při stokerunové ceně se investice čtyřlenné domácnosti vrátí již za měsíc.

Při koupání: Při koupeli spotřebujete asi 100 litrů vody, při sprchování asi jen 30 litrů vody. Při sprchování navíc uspoříte, když si pořídíte stopventil a úspornou sprchovou hlavici.

Při praní prádla: Využijte plnou kapacitu pračky. Ani při takzvaném úsporném pracím programu příliš vody nešetříte. Úsporný program spo-

třebuje při polovině vypraného prádla téměř stejné množství vody.

Při mytí: Při čištění zubů nebo holení nenechávejte puštěný kohoutek. Za minutu odteče do odpadu pět litrů vody, čtyřlenná rodina tedy zbytečně odpaví při ranní hygieně denně 80 litrů pitné vody a ročně zaplatí kolem 950 korun za vodu vyliitou do odpadu. Kapající kohoutek s frekvencí jedné kapky za sekundu znamená ztrátu 1 m³ vody za měsíc. Za rok tak protече do odpadu asi 400 korun.

U dřezu: Nemyjte nádobí pod tekoucí vodou. Při mytí ve dřezu lze omezit spotřebu vody až o 70 procent. Vodu ušetří i termostatické nebo pákové baterie, které umožní rychlejší nastavení požadované teploty vody.

Při vaření: Nevařte potraviny ve větším množství vody, než je nezbytné.

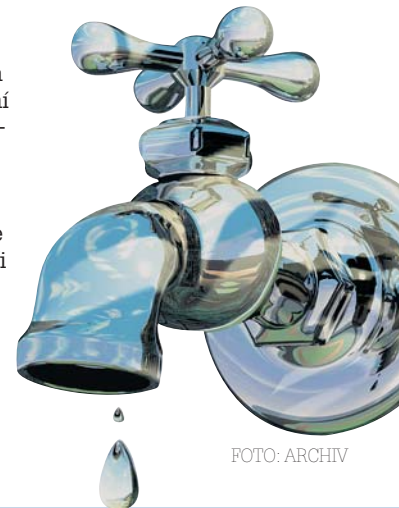

FOTO: ARCHIV

Rozhovor Nejsnadněji ušetříte výměnou žárovek

Juraj Krivošík
SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie

Šetřit energií může průmysl, služby i domácnosti. Jak účinně využívat energii, radí podnikatelům i domácnostem nezisková organizace SEVEN.

Co je v domácnosti největším „žroutem“ energie?

Jednoznačně vytápění, pokud ovšem nebydlíte v nízkoenergetické budově. Zhruba 60 procent spotřeby jde na vytápění, 20 procent na ohřev vody a takových 20 procent na elektrospotřebiče. Mezi nimi hraje hlavní roli chlazení, tedy ledničky a mrazničky. Důležité jsou i myčky a pračky, a pokud je někdo má, tak i sušičky prádla.

Kde mohou doma nejvíc ušetřit na energii?

Nejjednodušší a nejrychlejší úspora je u osvětlení, když vyměníte klasické žárovky za úsporné zářivky. Potenciál úspory je obrovský, protože výměnou 100wattové žárovky za 20wattovou zářivku ušetříte 80 procent.

Vyplatí se to? Kolik ušetřím za rok, když budu používat místo klasických žárovek úsporné?

V řádu stokerun až tisíců. Záleží na tom, kolik zdrojů světla doma máte. Všude, kde se svítí minimálně hodinu denně v průměru, se vyplatí vyměnit klasickou žárovku za úspornou zářivku.

Ty se však přece nehodí všude, třeba tam, kde se často rozsvěcí a zhasíná.

Dnešní úsporné zářivky už jsou dokonalejší než dříve. Alespoň ty kvalitní nemají problém s tím, jak často se světlo zapíná či vypíná. Problém už není ani s designem, komu se třeba trubice nelíbí, může si vybrat zářivku ve tvaru hrušky, které se na pohled od klasické žárovky neliší.

Zvyšují hodně spotřebu stand-by režimy?

V celosvětovém měřítku jsou to obrovské spotřeby. Celé elektrárny vyrábějí elektřinu jen na provoz spotřebičů, které jsou vypnuté. A v domácnosti? Záleží na tom, jak staré přístroje máte. U hodně starých to může být i 20 wattů, u novějších jen jeden watt. Problém je spíš v tom, že se stand-by spotřebu běžně nedozvíte ani v prodejně, ani na samotném výrobku. A je taky otázka, jestli potřebujeme mít hodinky na mikrovlnce, na troubě, na televizoru...

Takže bychom měli spotřebiče vypínat ze zásuvky?

Na to není jednoznačná odpověď. Obecně bych doporučil následovat rady výrobce v návodu. Já bych je vypínal, ale předem bych se podíval do návodu na výrobek, jestli přímo výrobce od toho neodrazuje.

A co počítače?

Ty rozhodně vypínat. Pokud je obrazovka zapojena samostatně, tak i ji. Doporučuje se i prodlužovačka s tlačítkem, které pak vypne vše, co je v ní zapojeno.

Jsou údaje na energetickém štítku pravdivé?

V zásadě ano. Údaje sice píše výrobce, ale existují normy, jak musí výrobek otestovat, a ty jsou standardní úplně pro všechny. Nemá tak příliš prostoru někam manévrovat. V každém státě EU i u nás jsou organizace, které to sledují. Mohou výrobek otestovat a mohou to dát až k soudu, pokud by byl označen nesprávně. (hve)

elektrosportřebiči, abyste ušetřili co nejvíce

Myčka

1. Nádobí předem neomývejte

Odstranit zbytky jídla z talířů je třeba, není ale nutné nádobí před uložením do myčky oplachovat. Volné zbytky lze odstranit stěrkou nebo papírovým ubrouskem, špína na talířích zanechá, pokud je okamžitě uložíte do myčky a uzavřete ji.

2. Vyberte správný program

Zkuste málo špinavé nádobí umýt při teplotě vody místo standardních 65 na 50 °C – pokud se vám to osvědčí, budete tím šetřit energii, čas i peníze. Pro nádobí zašpiněné jen lehce postačí úsporný program, pro normálně zašpiněné program standardní.

3. Pouštějte jen plnou myčku

Nejúspornější je, aby myčka byla před spuštěním vždy plná, na to je třeba myslet už při výběru velikosti myčky. I když váš model umožňuje přizpůsobit spotřebu vody a elektřiny množství nádobí a stupni zašpinění, je rozdíl, jestli zapnete myčku dvakrát místo jednou.

4. Nechte myčku pracovat v noci

Tichá myčka je výhodná, protože ji můžete pouš-

tět v noci a využít nižší sazby za noční proud. Vyberte si model s hluchostí pod 45 decibelů, výhodou je, když má funkci odloženého startu.

5. Starejte se o myčku

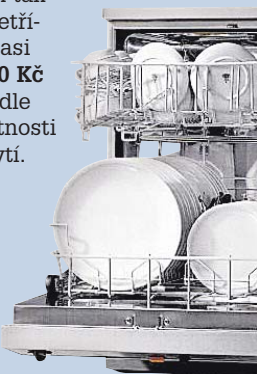
Čistěte pravidelně filtr. A doplňte regenerační sůl, chrání nejen nádobí, ale i myčku před usazeninami vodního kamene.

6. Nepoužívejte sušení

Pokud je to možné, obejděte se bez funkce sušení, nádobí je na konci mytí teplé a při otevřených dvířkách rychle uschne.

Kolik můžete ušetřit:

V porovnání s mytím nádobí pod tekoucí vodou myčka ušetří téměř 60 % vody a přibližně 35 až 60 % elektřiny. I při započítání dražších saponátů, soli a leštidla je podle statistických údajů ruční mytí dražší až o 45 %. Za rok tak ušetříte asi 500 Kč podle četnosti mytí.

Vaření

1. Pořídte si papiňák

Osvojte si vaření v páře, při vaření pokrmů s delší dobou přípravy nebo s potřebou většího množství vody je možné v tlakovém hrnci uspořit až 60 % energie.

2. Rozmrazujte před vařením

Ušetříte tím až 30 % energie.

3. Reguluje teplotu

Při uvádění do varu zvolte maximální intenzitu ohřevu a při vaření ji snižte. Zvykněte si zapínat sporák, až když je hrnec na místě, a vypínat ještě před dovařením, platí to zejména pro sklokeramické desky nebo litinové plotýnky s dlouhou tepelnou setrvačností.

4. Pořídte si vhodné nádobí

Nejdůležitější je rovné dno hrnců, hlavně u elektrických sporáků. Nerovné dno způsobí zvýšení spotřeby energie až o 30 %. Velikost hrnce by měla odpovídat šířce plamene nebo plotýnky. Pokud je hrnec o tři centimetry užší než plotýnka, spotřebujete až o 30 % více energie.

5. Bez pokličky ani ránu

Vaření v otevřených nádobách je na spotřebu energie náročnější o 150 až 300 %.

6. Nepřehánějte to s množstvím vody

Větší množství vody prodlužuje dobu vaření a vyžaduje větší spotřebu energie. Když použijete litr vody tam, kde by stačilo čtvrt litru, zvýší se spotřeba energie o 75 %.

7. Pečte racionálně

Pokud chcete péct několik věrek, připravte pokrmy tak, aby šly jeden po druhém. Stav pečené kontrolyte přes okénko spíše než otíráním dvířek.

Kolik energie spotřebuje k uvaření litru vody

- nádobá bez pokličky na plotýnce elektrického sporáku – 0,22 kWh (13 minut)
- uzavřená konvice na plotýnce elektrického sporáku – 0,19 kWh (11,5 minuty)
- mikrovlnka – 0,18 kWh (9,5 minuty)
- rychlovarná konvice – 0,14 kWh (3,5 minuty)
- překa-pávač – 0,11 kWh (8 minut)

4. Použijte kuličky

Suché prádlo skládejte co nejméně, stejně tak je lepší prádlo přichytit na šňůru kuličky než jen přehazovat. Každý přehyb prodlužuje žehlení a zvyšuje spotřebu energie o 10 až 20 %.

2. Zorganizujte si práci

Nové typy žehliček usnadňují žehlení, ale nesnižují výrazně spotřebu energie. Vhodné jsou napařovací typy. Důležitý je i postup žehlení. Jemné tkaniny žehlete nakonec při vypnuté žehličce. Tím lze ušetřit 20 až 25 % elektřiny.

3. Nepřesušte prádlo

Příliš vlhké i přesušené prádlo vyžaduje větší spotřebu energie (i lidské) – při správné vlhkosti lze ušetřit až 40 %.

Ostatní spotřebiče

Ze všech ostatních spotřebičů nejvíce energie spotřebuje žehlička. Osvojte si tyto praktické zásady.

1. Žehlení je úspornější než mandlování

Nejlépe uděláte, když budete kupovat oblečení z materiálů, které žehlit nemusíte. K vyžehlení 4 kg prádla spotřebujete asi 0,5 kWh, při mandlování 0,7 až 1 kWh.

2. Zorganizujte si práci

Nové typy žehliček usnadňují žehlení, ale nesnižují výrazně spotřebu energie. Vhodné jsou napařovací typy. Důležitý je i postup žehlení. Jemné tkaniny žehlete nakonec při vypnuté žehličce. Tím lze ušetřit 20 až 25 % elektřiny.

3. Nepřesušte prádlo

Příliš vlhké i přesušené prádlo vyžaduje větší spotřebu energie (i lidské) – při správné vlhkosti lze ušetřit až 40 %.

4. Použijte kuličky

Suché prádlo skládejte co nejméně, stejně tak je lepší prádlo přichytit na šňůru kuličky než jen přehazovat. Každý přehyb prodlužuje žehlení a zvyšuje spotřebu energie o 10 až 20 %.

Přístroje, jejichž spotřeba není tak vysoká, přesto stojí za to i u nich šetřit.

Televizory

Zatímco malé LCD obrazovky většinou nepotřebují víc energie než klasické „skleněné“, od úhlopříčky 80 centimetrů spotřeba stoupá. A velké plazmové obrazovky jsou skutečnými „žrouty“ energie. Za čtyři hodiny denně spotřebují dvojnásobek toho, co lednička s mrazničkou dohromady.

Počítače

Větší spotřebu energie mají i staré „tlusté“ monitory počítačů, potřebují o 60 % více než ploché obrazovky a až o 80 % více než notebooky. Zvykněte si vypínat počítač, tiskárnu i skener, pokud na nich nepracujete.

Režim stand-by

Mnohé spotřebiče spotřebovávají elektřinu, i když jsou vypnuté, v takzvaném klidovém režimu. Stand-by spotřeba jednoho zařízení je poměrně nízká, řádově 5 až 20 W, problém je v tom, že zařízení spotřebovává tento výkon nepřetržitě. Znamená to totiž, jako kdybyste měli v provozu neustále jednu 60W žárovku, tedy roční výdaj 1 800 korun. Proto je dobré vybrat spotřebiče s nízkou stand-by spotřebou, nebo přístroje úplně vypínat po skončení provozu.